

Dosarul nr. 2r-818/21
2-20110501-01-2r-17122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: L. Lavric)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: M. Anton, R. Pulbere, I. Secrieru)

DECIZIE

09 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lungu Irina împotriva lui Lungu Ion, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Ciocana, municipiul Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor,

împotriva încheierii din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion privind repunerea apelului în termen și a fost restituit apelul declarat de avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen,

c o n s t a ț ă:

La 09 septembrie 2020, Lungu Irina a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Lungu Ion, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Ciocana, municipiul Chișinău solicitând desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor.

Prin hotărârea din 12 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Lungu Irina. A fost desfăcută căsătoria între Lungu (Muntean) Irina și Lungu Ion, încheiată la data de 28 octombrie 2005. A fost încasat, pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei, de la Lungu Ion în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1000% din unitatea convențională, ceea ce constituie 200 de lei. Lungu Irina a fost scutită de la plata taxei de stat. A fost stabilit domiciliul copilului minor xxxxx, cu mama Lungu Irina. A fost încasat de la Lungu Ion în beneficiul lui Lungu Irina pensia pentru întreținerea copilului minor xxxxx, în mărime de 2/4 din salariu și alte venituri lunare, începând cu data depunerii acțiunii 09 septembrie 2020 și până la atingerea majoratului de către copilul minor. Se încasează de la Lungu Ion în beneficiul lui Lungu Irina pensia pentru întreținerea

copilului minor xxxxx, în mărime fixă 1200 de lei, începând cu data de 09 septembrie 2020 și până la atingerea majoratului de către copil. În rest, acțiunea a fost respinsă. A fost încasat de la Lungu Ion în beneficiul lui Lungu Irina cheltuieli pentru citare publică în sumă de 100 de lei. A fost încasat de la Lungu Ion în beneficiul statului suma de 582 de lei taxa de stat.

La 18 august 2021, avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea acestuia, casarea hotărârii din 12 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării pensiei.

Prin încheierea din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost respinsă cererea depusă de avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, privind repunerea apelului în termen și a fost restituit apelul declarat de avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 19 noiembrie 2021, avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei noi decizii de repunere în termen a apelului.

În motivarea recursului avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion a indicat că este eronată soluția instanței de apel de respingere a cererii de repunere în termen a apelului și de restituire a apelului ca fiind depus în afara termenului legal, fără a se ține cont de faptul că prima instanță a examinat cauza în absența recurentului, căreia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată, deoarece a Lungu Ion este plecat peste hotarele RM cu traiul din a. 2017, deținând permis de ședere din 17 aprilie 2017 în Federația Rusă. În RM a fost ultima dată în a. 2019, când a părăsit țara, din cauza pandemiei de Covid-19 nu a mai putut reveni în țară. Cu hotărârea contestată a făcut cunoștință la data de 16 august 2021, fapt consemnat în materialele dosarului.

A menționat că citațiile expediate pe adresa indicată în dosar, au fost returnate cu mențiunea „plecat”, deoarece adresa indicată este locul de baștină a recurentului, dar el l-a părăsit de mult timp. La fel, a indicat că avizul trimis pe numele lui Lungu Ion a fost recepționat de cineva, dar nu este clar familia, numele celui care a semnat, dacă persoana în cauză se află în careva relații de rudenie cu recurentul.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa electronică a avocatului Dulghieru Diana, indicată în mandatul avocațial seria MA nr. 1403389 din 03 august 2021: dianadulghieru@mail.ru (f.d. 67), recepționată tot în aceeași zi – 09 noiembrie 2021.

Astfel, recursul declarat la 19 noiembrie 2021 este în termen.

La 17 decembrie 2021, în adresa lui Lungu Irina și Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sector Ciocana a fost expediată copia recursului declarat de avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d.75).

Intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe în termenul stabilit.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 12 martie 2021 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost admisă parțial acțiunea depusă de Lungu Irina.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 18 august 2021, prin intermediul oficiului poștal, avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, a depus cerere de apel, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea acestuia, casarea hotărârii din 12 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării pensiei alimentare.

Ca temei de repunere în termen a cererii de apel, avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, a invocat că litigiul a fost examinat în lipsa recurentului, ultimul aflând despre existența hotărârii la 16 august 2021. Prima instanță nu l-a

citat legal pe Lungu Ion, actele de procedură fiind expediate la o adresă la care recurentul nu locuia. Mai mult ca atât, recurentul este plecat cu traiul peste hotarele RM, deținând permis de ședere în Federația Rusă. Ultima data a fost în RM în a. 2019, când a părăsit țara, din cauza situației pandemice nu a avut posibilitate să revină în țară, cu dispozitivul hotărârii primei instanțe a luat cunoștință la 16 august 2021. Respectiv, recurentul consideră incorectă soluția instanței de apel cu privire la respingerea cererii sale de repunere în termen a apelului, or termenul de declarare a apelului a fost omis motivat.

Ca urmare, prin încheierea din 04 noiembrie 2021, Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a respins cererea avocatului Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, privind repunerea apelului în termen și a restituit apelul declarat de avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, împotriva hotărârii din 12 martie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia ca fiind tardiv, deoarece cererea de apel a fost depusă de avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoria Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 12 martie 2021, iar cererea de apel a fost depusă de către avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, abia la 18 august 2021, aproximativ peste 4 luni de la emiterea hotărârii contestate, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat încă la data de 11 aprilie 2021, zi nelucrătoare (duminică). Cererea de apel urmând a fi depusă în următoarea zi lucrătoare, 12 aprilie 2021 (luni).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, a solicitat în cererea de apel repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 CPC, nu a prezentat probe incontestabile, prin care s-ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Totodată, instanța de recurs pune la îndoială afirmația recurentului cu referire la faptul că a luat cunoștință de hotărârea primei instanțe la 16 august 2021, or, este

inexplicabil faptul că acesta, la 03 august 2021, a încheiat cu avocatul Dulghieru Diana contractul de asistență juridică nr. 95, prin care a împuternicit-o pe ultima să-i acorde asistență juridică în cauza Lungu Irina versus Lungu Ion privind încasarea pensiei alimentare (f.d. 48), în situația în care, potrivit afirmației recurentului, acesta nu a cunoscut despre existența prezentului litigiu până la data de 16 august 2021.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (4¹), (6) și (7) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Citațiile și înștiințările judiciare trimise la sediul persoanelor juridice și nerecepționate la expirarea termenelor de reclamare se consideră înmânate la data expirării termenului de reclamare chiar dacă destinatarul nu a reclamat corespondența de la oficiul poștal.

Colegiul a stabilit că, recurentul Lungu Ion a fost citat de către prima instanță la adresa indicată în cererea de chemare în judecată (r-nul Rezina, s. Mateuți) pentru ședințele din 02 noiembrie 2020 (f.d. 15), 28 ianuarie 2021 (f.d. 22), toate citațiile fiind restituite în adresa instanței de judecată cu mențiunea „plecat”. Totodată, pentru ședința de judecată din 11 martie 2021, Lungu Ion a fost citat inclusiv și printr-un aviz public (f.d. 33). Totuși, indicând în cererea de apel faptul că el nu locuiește la acea adresă, Lungu Ion nu a anexat înscrisuri care să demonstreze contrariul sau să indice asupra altui domiciliu decât cel la care a fost citată de către prima instanță.

Colegiul nu poate reține nici argumentul cu privire la aflarea recurentului Lungu Ion în afara hotarelor Republicii Moldova, din considerentul că aceasta nu a specificat cu precizie perioada în care nu s-a aflat în țară, iar copia pașaportului său național nu poate fi reținută în acest sens. Astfel, potrivit copiei pașaportului anexat la cererea de apel, acesta nu conține ștampile aplicate de către Serviciul Grăniceri al statului Republica Moldova, ci doar câteva ștampile din Ucraina. În astfel de condiții, instanța de recurs nu poate stabili cu certitudine momentul în care recurentul a părăsit teritoriul Republicii Moldova și momentul în care acesta a revenit în țară.

În așa mod, examinând solicitarea apelantului de repunere în termen a apelului, Curtea de Apel Chișinău întemeiat a respins-o, deoarece argumentele apelantului/recurent sunt declarative.

Este irelevant și argumentul avocatului Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion, precum că cu hotărârea primei instanțe a luat cunoștință la 16 august 2021, or, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul legal de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut de art. 362 din CPC, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea

nu prevede altfel, dar nu de la data comunicării acestuia sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Colegiul relevă că, potrivit art. 61 din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Colegiul reiterează faptul că instanța de recurs verifică legalitatea și temeinicia încheierii supuse recursului la momentul adoptării acesteia. În așa mod, materialele cauzei atestă faptul că, la data pronunțării încheierii contestate, la materialele cauzei nu erau anexate probe incontestabile care să certifice faptul imposibilității apelantului de a contesta hotărârea în termen. Respectiv, Colegiul susține poziția instanței de apel cu privire la faptul că apelantul nu a probat motivele omiterii termenului de depunere a cererii de apel.

Astfel, legislația procedurală de rând cu stabilirea anumitor drepturi procedurale participanților la proces, instituie și obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale, în scopul contracarării oricăror abuzuri de drepturi, la caz, crearea unei concluzii false de prelungire a termenului de depunere a apelului. Respectiv, reînnoirea acestui termen pe motive, care nu au putere de convingere, poate fi contrară principiului securității raporturilor juridice.

Potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Articolul 6 par. (1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile. În acest sens, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 par. (1) al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de avocatul Dulghieru Diana, în interesele lui Lungu Ion.

Se menține încheierea din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lungu Irina împotriva lui Lungu Ion, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Ciocana, municipiul Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic